

QUÆSTIO MEDICA.

Quodlibetariis disputationibus manè discutienda in Scholis Medicorum, die Jovis decimâ quartâ Novembris. 1715.

M. PETRO AFFORTY Doctore Medico, Præsidente.

An solum in statu morbofo fermentatio?

I.

VITA in calore, calor à motu, motus à spiritibus, spiritus à sanguine, in sanguine, sanguis à fermentatione, Corpus humanum tantè eleganti fabricatum artificio, ubi naturaliter movetur & operatur, vivere dicitur; si perfectè & integrè, fanescere; si perversè ac vitiosè, ægrotare; si nullatenùs occumbere: hinc sanitas est vitæ integritas, integritatis labefactio, morbus; vitæ privatio, mors. Omnis machina artificialis ab externo pender principio, nostra ab interno. Motionis, operationisque naturalis causa Princeps in nobis non ad inania facultatum commenta; non ad qualitaturn primarum & occultarum obscuran nomina, nihilque significantia; non ad fabulosas partium solidarum, oscillationes, directiones, dolationes, polituras, levigationes, subactiones trituras, modulationes, undulationes, vibrationes, corrugationes, crispaturas, &c. quas meliùs appelles tot Neurospasta in scenam adducta; sed ad spiritus & sanguinem, ad fermentationes fermentorumque vires, tantum ad aperta & consulta, tam in microcosmo, quàm in macrocosmo naturæ experimenta certius multò ac sapientiùs est referenda. Cecidit error non levis in eorum mentem, qui sanitatem & morbum malè assertis solidorum potentiis addixere; utriusque sedes in fluidis, præcipuis actionum vitalium auctoribus: hæc enim cum viarum ductus naturali motu sequuntur, tubulosque liberè permeant, vitæ functionibus præstunt; illa verò, quamdiù sanguinis & spirituum influxum recipiunt, ne diametèr obliteretur, ne concidant; tamdiù per organicas suas conformationes fluidis primariis agentibus famulantur, obeundisve actionibus inserviunt; adeò ut fluidis benè aut malè se-habentibus necessariò debeat omnino actionum perfectio vel læsio; solidis verò adjumentum aut impedimentum; sæpè namque læduntur actiones illæsis & rectè conformatis solidis, quorum è contrà vitiatam aliquandò conformationem morbofos non subsequitur status.

II.

FERMENTATIO motus est intestinus principiorum, vel agitatio particularum integrantium corpus mixtum componentium, ex quibus in se invicem agentibus sequitur mixti resolutio, vel alteratio nova; hinc fit fermentatio vel sine effervescentiâ, ut in vino vapescente; vel

fit effervescentia sine fermentatione, ut in lacte ebulliente; vel utrumque simul accidit, ut in musto: sic sanguis aliquando cum effervescentiâ, ut in febribus ardentibus, nonnumquam sine illâ fermentescit, pro majori vel minori libertate motûs, pro tumultuosâ, vel non tumultuosâ separatione. Fermentum verò est id quod parvâ mole fermentationem incipientem juvat, vix futuram excitat, tardiùs venturam accelerat. Institutas à naturâ fermentationis leges qui negant, mentem habent & non capiunt; oculos habent & non vident; nihil in mixtis frequentius; nihil in viventibus evidentiùs; vix ulla sive coloris, odoris, saporis, vel aliarum proprietatum ratione peragitur alteratio; nulla generatio aut corruptio absque fermentatione: semina in terram projecta non germinant, non herbescit humus, radix caulem non emittit, non frondescit arbos, fructus non maturantur, nisi evolutis fermentationis ope principiis; semen virile, quantumvis spiritu vitali turgidum, neque fecundatur, neque fecundat, nec in actum promovetur, nisi fermentescat: ex ovo non generatur pullus absque fermentatione, nec ex pane chylus. Quisque nostrum suam habet singularem ac peculiarem crasim, pro varietate principiorum componentium, ac dissimili ab se invicem habitudine; ex quâ tam multæ syncrasiæ, idiocrasiæ, & proprietates: insunt pariter unicuique fermenta specifica pro diversâ eorumdem principiorum, sive salium combinatione, ex quâ sunt saporum & operationum differentiæ: fames v. g. excitatur ab acido succo, sitis ab amaro vel salso; hinc acida cum potulentis sumpta sitim sedant; sal volatile oleosum sanguinis calorem auget, temperat & inminuit acidum; illud ab acido corrigitur, destruitur, aut in tertium falsum commutatur; hoc ab urinoso sorbetur, præcipitatur: ab acido coagulatur sanguis, ab urinoso dissolvitur, ut experimentis infusoriis fit manifestum.

III.

CONTAGII communionem, transpirationis modum, putredinis causam, morborum omnis generis indolem, febrium intermittentium, malignarum, ardentium, petechialium naturam; ictericorum, hypochondriacorum, arthriticorum, epilepticorum, lue venereâ laborantium, hæreditariorum affectuum originem, frequentem vulnere in ulcera conversionem, incognitâ fermentationis doctrinâ, quis dignè poterit explicare: hæc certa sunt vitiatæ fermentationis, vitiatî sanguinis argumenta: qualis est sanguis, talis corporis status, hujus vires ad illius constitutionem sunt revocandæ. Dictu mirum qualis sit spiritum impetum facientium, quanta & quàm admirabilis principiorum, salium, (imprimis urinosi & acidi volatiliûm quibus viget sanguis) energia, ejus ad cor & arterias appulsu fit cordis & arteriarum motus, qui pulsus dicitur, fortior vel debilior pro auctâ vel imminutâ fermentatione, pro majori vel minori spirituum influxu: vehementiores quoque animi affectus humores & spiritus variè exercendo summopere nos afficiunt; ira, gaudium &c. eos movent, & excretionem moluntur; terror, tristitia, comprimunt, & sistunt: iisdem vexatæ mulieres gravidæ vel abortum aliquando patiuntur, vel vitioso caractere notant fetus: nutrices terrorem pavoremque infantibus incutiendo, epilepsiæ reddunt obnoxios: rabidi & maniaci in aquam derepentè projecti, sanantur; alii graviore metu percussî evadunt subito cani; terrore nimio, calui: concitari tandem & inordinatâ spirituum agitatione,

deliria, phrenitis, insultus convulsivi; tardiori, lethargus, catalepsis; deficiente, eclipsis microcosmi, syncope: ab odoribus etiam gratis, vel ingratissimis lipothymia, ab aspectu rei cuiusdam horrendæ, animi defectio.

IV.

SANGUINEM vacare fermentis, carere saporibus, quis, nisi sensu gustuque captus, dixerit: saliva hominis etiam sani acida est, bilis amara, serum salsum, pituita insipida, suos quoque sapores habent lymphæ, succus pancreaticus, urina, sudor; suos alimenta: undè sic loquutus est Medicorum Princeps Hippocrates: *Est & in homine amarum, salsum, acidum, dulce, atque alia infinita omnigenas facultates habentia copiamque ac robur, quin ex cibis quicumque nobis incommodi sunt & ingesti hominem laedunt, horum unusquisque, aut amarus est, aut salus, aut acidus: insignes & successivæ mutationes quæ per ætatum vicissitudines contingunt, non immutant corpus quoad partes solidas, quæ eadem & in eodem statu permanent, sed ex variâ sanguinis & spirituum alteratione proficiuntur: in infantiâ sanguis instar musti recentis modicè fermentatur; in juventute instar vini generosi paulò vehementius effervesceit; in consistente, remissus; in senectute instar acescentis (quoniam spiritibus deficit) acidus crudisque succis crassescit, & tardè movetur; atque ut in pubertate manifesta inducitur alteratio; sic verno tempore fit sanguinis & humorum turgentia major, undè febres & morbi cutanei tunc frequentiores; sic florente vitæ vinum in cellâ contentum turbatur: quin etiam ab aëre, quem necessariò non minùs quàm indefinenter inspiramus, sanguinis fermentationi calcar additur, spiritibus jubar, principiis concentus, fluidis agilitas, solidis flexilitas, calori attemperatio, vitæ, fomes: at verò miasmatis corporumque effluviis imprægnatus, sanguinis statum non mediocriter alterat, facitque clymatum, temporum, regionum, nationum diversitatem.*

V.

STOMACHUM vocari magnum corporis torcularium, prælum pulicum, cotem, porphyritam, quibus succi nutritii eliduntur, conteruntur, fricantur, lævigantur; uno verbo chylolim malleo & incudi subijici, ad populum phaleras. O quantum est illis inanè, qui in hoc pistrino versatos se putant: fermentorum potestas est suprema, Saliva partim acida cibos attenuat & incidit, partim aquea liquat alimentorum salia, saporumque perceptiones explicat, & vi suâ fermentativâ fermentationem inchoat: succus ventriculi acido-volatilis, sive salino-ammoniacalis alimenta masticata, salivali menstruo aliquantisper subacta, tum ingesta, potuque benè diluta penetrando, resolvendo, fermentationem tandem absolvit, & transmutat in chylum, non parùm conferentibus prioris alimenti reliquiis in rugis stomachi hærentibus, ad instar superfætis farinaceæ massæ portionis acescentis, novæ postea massæ conjungendæ. Chylus, ut ex eo fiat sanguis laudabilis, debet esse salinus, volatilis, subdulcis, substantiæ lactis tenuioris, sulphure bilis leviter adornatus, qui per varias sæpiusque repetitas circulationes, digestiones, ab inutilibus & heterogeneis particulis fermentationis operâ defæcatus, non fecibus ac fæces ex effervescente ac ebulliente multo, quæ ad superius dolii (nihil tamen conferentis) orificium pelluntur, vel amandantur ad latera, vel ad fundum præcipitantur; sic transmissis per cribra congrua recrementis, atque per alvum, per urinas, per sudores, vel alio quovis modo evacuatis, in per-

fectum abit sanguinem : verùm quò major est convenientia fermentum inter & assumpta, eò facilius meliorque sit coctio ; idcirco panis nobis est alimentorum omnium familiarissimus, optimus, nec unquam fastidiosus, propter spiritus ejus acidi volatilis cum fermento stomachi nostri affinitatem : undè quod ab altero coquitur, nequit ab altero ; & id quod magis expetitur, etiam deterius, melius digeritur & suavius. Quandiu autem principia naturalia indefinenti, sed blando fermentationis motu sanguinem agitant, hic per vasa liberè tunc circuitum agens, partes humectat, auget, nutrit, unaque cum spiritu balsamico calore vitali fovet & conservat. Itaque ab ordinatis principiorum fermentationumque legibus, naturalive fluidorum motu vitæ functiones perficiuntur ; si secus, imminuuntur, depravantur, abolentur ; illinc sanitas morbo ; hinc morbus sanitati prævalet ; sic vita, aut longius feliciusque protrahitur, aut labitur oculis, vel cum morte commutatur : sed quemadmodum gradibus differunt sanitas & morbus in homine, ita fermentationes in sanguine, è quibus elicite medendi indicationes tantum allaturæ sunt sanis & ægris præsidii, quantum daturæ Medicis consilii : qui hanc doctrinam rerum usu & experimentis confirmatam assequitur, is verè Physicus, Chymicus, Medicus.

Ergò non solum in statu morbofo fermentatio.

Domini Doctores disputaturi.

M. Michaël Procope Cou-
teaux.

M. Joann. Claudius Adria-
nus Helvetius Medicus
Regis ordinarius.

M. Salvator Cluscard.

M. Claudius du Cerf.

M. Joannes Baptista En-
guehard.

M. Claudius Vergne.

M. Claudius Guerin.

M. Matthæus Thuillier.

M. Guido. Crescentius Fagon
antiquior Schola Magister,
Regi defuncto à sanctiori-
bus Consiliis, ejus Medicus
primarius, Horti Regii Pa-
risiensis supremus Modera-
tor, scientiarum Academia
socius honorarius.

Proponebat Lutetiæ MICHAEL PEAGET, Parisinus,
Baccal. Medicus, A. R. S. H. 1715. à sextâ ad meridiem.

Typis JACOBI QUILEAU, Universitatis, & Facultatis Medicinæ
Typographi.